

Briselē, 2019. gada 25. novembrī
(OR. en)

14459/19

DEVGEN 215
GENDER 56
SUSTDEV 167
SOC 769
ONU 131
ACP 138
RELEX 1092
COHAFA 101
COHOM 123

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2019. gada 25. novembris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	13993/19
Temats:	ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāna II īstenošana 2018. gadā: dzimumu līdztiesības nostiprināšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm ES ārējā darbībā – Padomes secinājumi (2019. gada 25. novembris)

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāna II īstenošanu 2018. gadā: dzimumu līdztiesības nostiprināšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm ES ārējā darbībā; secinājumus Padome pieņēma 3732. sanāsmē 2019. gada 25. novembrī.

**Padomes secinājumi par ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāna II īstenošanu 2018. gadā:
dzimumu līdztiesības nostiprināšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm ES ārējā
darbībā**

1. Padome norāda, ka saistībā ar dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm 2018. gadā atkal ir panākts ievērojams progress. Vairākas valstis ir pieņēmušas vai ir gatavas pieņemt līdztiesības un diskriminācijas novēršanas likumus, ir nostiprinājušas dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā un uzlabojušas savus ziņošanas un pārredzamības procesus. Ir liecības, ka meiteņu un sieviešu stāvoklis uzlabojies, bērnu, agrīnas un piespiedu laulības kļuvušas retākas, uzlabojusies sociālā iekļaušana un pieaugusi līdzdalība politiskajā, ekonomiskajā un sabiedriskajā dzīvē. Tomēr, neraugoties uz visiem uzlabojumiem, ne par vienu valsti pasaulē pagaidām nevar apgalvot, ka tā droši virzās uz dzimumu līdztiesības sasniegšanu līdz 2030. gadam. Padome ir nobažījusies, ka, saglabājoties pašreizējam uzlabojumu tempam, saskaņā ar aplēsēm būs vajadzīgi 108 gadi, lai novērstu dzimumu nevienlīdzību pasaulē¹. Daudzās vietās pasaulē sieviešu un meiteņu iespējas pilnībā izmantot visas cilvēktiesības tiek ierobežotas, un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, tostarp sieviešu tiesību organizācijas, sastopas ar aizvien lielākiem izaicinājumiem demokrātiskajā telpā, kas visā pasaulē aizvien sašaurinās. Turklāt dzimumu nevienlīdzību saasina ieilguši konflikti, klimata pārmaiņu ietekme, dabas katastrofas un piespiedu pārvietošana.
2. Pasaules, reģionālā un vietējā līmenī ir steidzami nepieciešama daudz dziļāka, ātrāka un vērīgāka atbildes rīcība, lai īstenotu programmu 2030. gadam un tās ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) un ar dzimumu līdztiesību saistītos mērķus. Tādēļ Padome atkārtoti apliecina ES un dalībvalstu pilnīgo un nesatricināmo apņemšanos līdz 2030. gadam sasniegt 17 IAM, tostarp kā prioritāti visās politikas un darbības jomās veicināt to, lai sievietes un meitenes varētu pilnībā izmantot visas cilvēktiesības, dzimumu līdztiesību un lai viņām tiktu nodrošinātas pilnvērtīgas iespējas. Tā ir vispārēja ES prioritāte, un ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāns ir nozīmīgs rīks, kas sniedz ieguldījumu šo mērķu sasniegšanā, šajā nolūkā saskaņojot ES iestāžu un dalībvalstu centienus. Progress ir jāpaaugstina un ir arī jāsaglabā un jānosargā līdz šim panāktais pret jebkādu pasliktināšanos vai regresu.

¹ Kā norādīts Pasaules Ekonomikas foruma (PEF) 2018. gada ziņojumā par dzimumu nevienlīdzību pasaulē.

3. Padome atgādina savus 2018. gada 26. novembra secinājumus par ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāna II īstenošanu 2017. gadā: dzimumu līdztiesības nostiprināšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm ES ārējā darbībā un atkārtoti uzsver, cik svarīgi ir ar uztraudzību, izvērtēšanu, ziņošanu un turpmākiem pasākumiem visās ES ārējās attiecībās nodrošināt plāna stratēģisku un efektīvu īstenošanu.
4. Padome atgādina arī savus 2018. gada 10. decembra secinājumus "Sievietes, miers un drošība" un atkārtoti apliecina ES apņemšanos pilnībā īstenot ANO DP Rezolūciju 1325 un attiecīgās tai sekojošās rezolūcijas. Padome uzsver, cik svarīga ir sieviešu pilnīga un jēgpilna līdzdalība konfliktu novēršanā, miera veidošanā un konfliktu risināšanā, kā arī vietējo kopienu izturētspējas veidošanā. Padome atkārtoti apliecina ES un tās dalībvalstu apņemšanos nodrošināt, ka pirms konfliktiem, to laikā un pēc tiem vienmēr tiek ievērotas un respektētas sieviešu un meiteņu tiesības, darbībspēja un aizsardzība. Padome atkārtoti apliecina atbalstu jaunajai ES stratēģiskajai pieejai attiecībā uz sievietēm, mieru un drošību (ES stratēģiskā pieeja SMD), kurā ir uzsvērts, ka ir vajadzīgas konkrētas saistības un darbības, kā arī ir jāiesaista, jāaizsargā un jāatbalsta sievietes un meitenes un jānodrošina viņām pilnvērtīgas iespējas, lai panāktu noturīgu un ilgstošu mieru un drošību, kas ir cilvēktiesību un ilgtspējīgas attīstības neatņemamas sastāvdaļas, saskaņā ar Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās ilgtspējīgas attīstības mērķiem, un jauno Eiropas Konsensu par attīstību.
5. Padome pauž gandarījumu par pastāvīgo progresu, kas gūts Dzimumu līdztiesības rīcības plāna II īstenošanā, kā izklāstīts 2018. gada īstenošanas ziņojumā. Padome mudina Komisiju, Augsto pārstāvi un dalībvalstis vēl vairāk atbalstīt dzimumu līdztiesību, visu sieviešu un meiteņu iespējas pilnībā izmantot cilvēktiesības, nodrošināt tām iespējas visā pasaulē un šajā nolūkā uzņemties nozīmīgu un pieaugošu lomu līdzekļu racionalizēšanā un piesaistīšanā.

6. Padome ar gandarījumu atzīmē, ka ES aizvien lielāku uzsvaru liek uz dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm, kā liecina 2018. gada īstenošanas ziņojums, jo īpaši ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību jomā, tostarp uzņēmējdarbības un cilvēktiesību jomā; uz pieaugošu dzimumaspekta analīzes izmantošanu projektu izstrādei un formulēšanai; uz pastāvīgiem uzlabojumiem virzībā uz institucionālās kultūras pārmaiņām; uz lielāku saskaņotību un labāku koordināciju ES iestāžu starpā un starp minētajām iestādēm un ES dalībvalstīm; uz labāku dzimumu līdztiesības un cilvēktiesību apsvērumu iekļaušanu politikā un politikas dialogos un uz spēcīgāku lomu atbildības veicināšanā humānās palīdzības sistēmā, lai novērstu ar dzimumu saistītu vardarbību. Tā atzinīgi vērtē arī lielāku nozīmi un redzamību, ko attiecīgos starptautiskos forumos, tostarp ANO Sieviešu statusa komisijā, ES tagad piešķir dzimumu līdztiesības jautājumiem.
7. Uzsverot līdz šim gūtos panākumus, Padome norāda, ka panāktais progress ir nevienmērīgs attiecībā uz tematiskajām prioritātēm un starp dažādiem ES dalībniekiem. Priekšā vēl daudz darba un Komisijai, Augstajai pārstāvei un visām dalībvalstīm būs jāiegulda vēl daudz kopīgu centienu, lai pilnībā īstenotu ES dzimumu līdztiesības politiku ārējās attiecībās un lai sasniegtu minimālos rādītāju standartus, kas izklāstīti Dzimumu līdztiesības rīcības plānā (2016–2020).
8. Padome ar lielām bažām norāda, ka, neraugoties uz līdz šim novēroto progresu, ja saglabājas pašreizējais progresa temps, būs grūti panākt *GAP* mērķi līdz 2020. gadam, proti, lai 85 % no visām jaunajām darbībām sniegtu ieguldījumu dzimumu līdztiesībā un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanā sievietēm – būtiskā mērā (G rādītājs 1) vai galvenokārt (G rādītājs 2) ². Šajā sakarībā Padome ar bažām norāda, ka saskaņā ar nesenām aplēsēm IAM 5 finansējums joprojām ir ļoti nepietiekams. Tādēļ Padome stingri mudina visus dalībniekus sniegt savu ieguldījumu, lai paātrinātu šī mērķa sasniegšanu. Šajā sakarībā Padome atgādina Komisijai, Augstajai pārstāvei un dalībvalstīm, ka dzimumu līdztiesības mērķi ir jāiekļauj visos iespējamajos gadījumos un, ja tas nav iespējams, vienmēr jāsniedz pamatojums ³. Tā atgādina arī to, ka vērienīgajos dzimumu līdztiesības mērķos būtu jāiekļauj arī citi aspekti, piemēram, vecums un invaliditāte, lai nodrošinātu pozitīvu pastiprinošu iedarbību.

² Kā definējusi Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (*OECD*) Attīstības palīdzības komiteja (*DAC*).

³ Tādos gadījumos, izmantojot dzimuma līdztiesības rādītāju ("G0"), attiecīgā darbība gūst "0".

9. ES joprojām ir apņēmības pilna veicināt, aizsargāt un īstenot visas cilvēktiesības, kā arī pilnībā un efektīvi īstenot Pekinas Rīcības platformu un Starptautiskās konferences par iedzīvotājiem un attīstību rīcības programmu un to pārskatīšanas konferenču dokumentu mērķus, un šādā kontekstā tā joprojām ir apņēmības pilna veicināt seksuālo un reproduktīvo veselību un ar to saistītās tiesības. Tāpēc Padome vēlreiz apliecina ES apņemšanos veicināt, aizsargāt un īstenot ikvienas personas tiesības bez jebkādas diskriminācijas, piespiešanas un vardarbības pilnībā pārvaldīt jautājumus, kas saistīti ar savu seksualitāti un seksuālo un reproduktīvo veselību, un brīvi un atbildīgi lemt par tiem. ES turklāt uzsver, ka ir nepieciešams, lai seksuālās un reproduktīvās veselības jomā būtu vispārēji pieejama kvalitatīva un cenas ziņā pieejama visaptveroša informācija, izglītība, tostarp visaptveroša izglītība par seksualitāti, un veselības aprūpes pakalpojumi. Padome pauž gandarījumu par detalizēto pārskatu, tostarp īstenošanas ziņojuma 5. pielikumu, par ES darbībām attiecībā uz seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesībām, kā izklāstīts jaunajā Eiropas Konsensā par attīstību, un ar gandarījumu konstatē, ka 2018. gadā finansējums šajā jomā ir palielinājies. Tomēr, ņemot vērā to, ka tiek ziņots, ka samazinās jaunu intervenču skaits, Padome mudina Komisiju un dalībvalstis nākamajos gados pastiprināt centienus šajā jomā. Šajā sakarībā Padome atgādina par apņemšanos, kas tika pausta Starptautiskajā konferencē par iedzīvotājiem un attīstību – šogad tā atzīmē 25. gadskārtu –, un uzsver vajadzību uzlabot vispārējo ziņošanas metodiku. Turklāt Padome uzsver, ka ir svarīgi turpināt papildu līdzekļu mobilizēšanu un ieinteresēto personu atbalstīšanu šajā jomā.
10. Padome atzinīgi vērtē to, ka ES pievērš vairāk uzmanības visa veida diskriminācijas un vardarbības apkarošanai, kā daļai no plašākas ar dzimumu saistītas neaizsargātības un vardarbības parādības, kas savukārt ir cieši saistīta ar noturīgu nelīdztiesību un plašākiem uzbrukumiem dzimumu līdztiesībai un visu cilvēktiesību garantēšanai sievietēm un meitenēm, tostarp tiešsaistes, digitālu un kibervardarbību. Šādu apsvērumu vadīta, Padome aicina Komisiju, Augsto pārstāvi un visas dalībvalstis sniegt ieguldījumu, lai pilnībā un efektīvi tiktu īstenota Konvencija par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*), kurai šogad tiek atzīmēta 40. gadskārta.

11. Padome arī atzinīgi vērtē to, ka attiecīgas ieinteresētās personas pievēršas tādu jautājumu risināšanai, kas saistīti ar izmantošanu un uzmākšanos attīstības sadarbībā, humanitārā kontekstā un konfliktu skartās situācijās. Tā uzsver, ka ir svarīgi ņemt vērā saistības, kas ietvertas *OECD/Attīstības palīdzības komitejas* Ieteikumā par seksuālas izmantošanas, aizskaršanas un uzmākšanās izbeigšanu attīstības sadarbības un humānās palīdzības jomā.
12. Turklāt Padome aicina visus ES rīcībbspēkus, tostarp dalībvalstis, saglabāt apņēmību novērst, apkarot un izmeklēt visu veidu seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību, tostarp vardarbību ģimenē, kaitīgas ieražas, piemēram, sieviešu dzimumorgānu kropļošanu un bērnu, agrīnas un piespiedu laulības, ar godu saistītu vardarbību, kā arī ar konfliktiem saistītu seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību, cilvēku tirdzniecību, seksuālu izmantošanu, aizskaršanu un uzmākšanos un vardarbību un iebiedēšanu tiešsaistē un kibertelpā. Šajā sakarībā Padome uzsver, ka ir nepieciešams sniegt palīdzību cietušajiem, un atgādina par ES apņemšanos novērst, apkarot un izmeklēt visu veidu seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību, tostarp pret vīriešiem un zēniem, bez diskriminācijas, kas balstītos uz pārdzīvojušā laulātā seksuālo orientāciju un dzimtisko identitāti. Seksuāla vardarbība un ar dzimumu saistīta vardarbība ir reizē cēlonis un rezultāts dzimumu nevienlīdzībai. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš sievietēm un meitenēm, kas saskaras ar daudzējādu un savstarpēji saistītu diskrimināciju, tostarp migrantēm, bēglēm, iekšzemē pārvietotām personām, kā arī sievietēm un meitenēm ar invaliditāti.
13. Šajā saistībā Padome ar gandarījumu konstatē pastāvīgo progresu ES un ANO iniciatīvas "*Spotlight*" īstenošanā, lai visā pasaulē izskaustu vardarbību pret sievietēm un meitenēm, – 2018. gadā Āfrikas un Latīņamerikas programmām veltītā summa sasniedza 270 miljonu EUR. Padome arī uzteic ES spēcīgo līderību saistībā ar "Aicinājumu rīkoties, lai ārkārtas situācijās aizsargātu pret vardarbību, kas saistīta ar dzimumu", un atbalstu, kas tiek sniegts seksuālā un ar dzimumu saistītā vardarbībā cietušajiem, tostarp ar divu 2018. gada Nobela prēmijas laureātu – Nadjas Muradas (*Nadia Murad*) un Dr. Denisa Mukveges (*Dr Denis Mukwege*) – darbu. Ņemot vērā minēto, Padome uzsver arī nozīmi, kāda ir Oslo konferencē par seksuālas un uz dzimumu balstītas vardarbības izbeigšanu humanitārās krīzēs panāktajiem rezultātiem.

14. Padome uzsver – dzimumu līdztiesība ir ļoti svarīgs mērķis jebkurā dzīves posmā un jebkura vecuma cilvēkiem dažādos dzīves un pārejas posmos. Tie var ietvert skolas sākšanu, darba dzīves sākšanu, grūtniecību un bērnu audzināšanu, laulības, atrašanās un pensionēšanos.
15. Padome vēlreiz atkārto, ka vīrieši un zēni jāiesaista darbā, lai izskaustu visa veida vardarbību pret sievietēm un meitenēm, lai novērstu dzimumu nevienlīdzību, palielinātu viņu informētību par dzimumu nevienlīdzības ietekmi un veicinātu viņu aktīvo un nozīmīgo lomu uzvedības maiņas atbalstīšanā, pievēršoties diskriminējošām sociālajām normām un apkarojot dzimumu stereotipus.
16. Padome uzsver – Komisijai, Augstajai pārstāvei un dalībvalstīm jāturpina būtiski uzlabot sistemātisku dzimumaspekta analīzi un konsekventi integrēt dzimumperspektīvu, tostarp vākt un izmantot pēc dzimuma sadalītus datus un dzimumsensitīvus rādītājus ES ārējās darbības procesu apzināšanā, plānošanā, īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā, tostarp tādās jomās kā tirdzniecība, ar infrastruktūru saistītas investīcijas, privātā sektora investīciju un apvienošanas programmas, ar drošību saistītas ierosmes un klimata pārmaiņas. Visās ārējās darbībās un starptautiskajā sadarbībā īpaša uzmanība arī būtu jāpievērš tematiskajām nozarēm, kas varētu radīt pārmaiņas dzimuma aspektā un saturā, un citu tādu institucionālo, sociālo un sistēmisko normu un uzvedības izskatīšanai un apsvēršanai, kas ir dzimumu nevienlīdzības pamatā, – tas ir ļoti svarīgi, lai varētu notikt dziļākas pārmaiņas. Ar cilvēktiesībās balstīto pieeju attīstībai šie centieni būtu jāatbalsta, tostarp pilnībā integrējot dzimumu līdztiesību satvarā "Tiesībās balstīta pieeja, ar ko aptver visas cilvēktiesības ES attīstības sadarbībā". Padome arī uzsver – lai stiprinātu dzimumu līdztiesību, ir svarīgi turpināt stiprināt pārmaiņas institucionālajā kultūrā.

17. Padome uzsver, ka svarīga ir cieša sadarbība ar pilsonisko sabiedrību, īstenojot *GAP II* un, vispārīgāk, tiecoties uz ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. Tā atzinīgi vērtē pilsoniskās sabiedrības, sieviešu vietējā līmeņa organizāciju un cilvēktiesību aizstāvju nozīmīgo lomu, ko tie īsteno ar aktīvu dalību un apspriešanos. Šajā sakarā Padome aicina Komisiju, Augsto pārstāvi un dalībvalstis turpināt un stiprināt savu sadarbību un apspriešanos ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras strādā, lai panāktu dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm. Tas būtu darāms visos līmeņos *GAP II* īstenošanā, tostarp dzimumaspekta analīzē, un visos plānošanas un politikas ciklos. Būtu pienācīgi jāņem vērā tas, ka ir jāuzlabo drošums un drošība sievietēm, sieviešu organizācijām un cilvēktiesību aizstāvēm, un jānostiprina pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīga vide. Uzmanība būtu jāpievērš arī sievietēm un meitenēm, kas dzīvo lauku apvidos.
18. Lai nodrošinātu, ka ārējās attiecībās pilnībā tiek īstenotas visas ES saistības attiecībā uz dzimumu līdztiesību, Padome mudina Komisiju un Augsto pārstāvi kopā ar dalībvalstīm turpināt visaptverošu darbu pie vērienīgas darba programmas izveides, lai panāktu dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm.
19. Tuvojoties 2020. gadam, kas ir svarīgu pagrieziena punktu gadskārta, piemēram, Pekinas deklarācijas un rīcības platformas 25. gadskārta, Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam ilgtspējīgas attīstības mērķu 5. gadskārta, ANO DPR 1325 par sievietēm, mieru un drošību 20. gadskārta un ES Stratēģiskās iesaistes dzimumu līdztiesības jomā 2016.–2019. gadam atjaunošana – un ņemot vērā ierosinājumu par ES pievienošanos Konvencijai par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencija), Padome aicina visus dalībniekus īpašu uzmanību veltīt tam, lai tiktu nodrošināta saskaņotība starp iekšējām un ārējām ES politikām un rīcību.
20. Ņemot vērā minēto, Padome ir gandarīta konstatēt, ka ir sāktā *GAP II* izvērtēšana un īstenošana, un atkārtoti pauž viedokli, ka ir jāturpina veidot vienkāršotu, lietotājam draudzīgu un kvalitatīvu ziņošanas mehānismu. Padome aicina Komisiju izmantot tās konstatējumus, lai nodrošinātu *GAP II* ietvaros panāktā progressa ilgtspēju, un savus centienus pievērst jaunam 2020. gada ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānam ar augstu vērienīguma, integrācijas un īstenošanas līmeni visās ārējās politikas jomās.